

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/508/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

60/2016. (IV. 7.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2015. október 15-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2016. április 7-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2015. október 3. napján foganatosított rendőri intézkedés (téves felvilágosítás-adás) és rendőri bánásmód (részrehajló intézkedés) miatt 2015. október 15-én postai úton terjesztette elő panaszát, amit 2015. november 7-én szintén postai úton kiegészített.

I.

1) A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként az alábbiakat adta elő beadványában.

a) A panaszosnak és volt élettársának van egy közös kiskorú gyermekük, egy 5 éves kislány, akinek szülői felügyeleti jogát közösen gyakorolják. A panaszos és gyermeke közötti kapcsolattartást a Fővárosi Törvényszék végzése ideiglenes intézkedéssel szabályozza.

b) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint 2015. október 3-án délelőtt a panaszos megjelent volt élettársa Budapest, ... sz. alatti ingatlana előtt, hogy kapcsolattartásra magával vigye közös gyermeküket, azonban a gyermek anyja azt nem engedte.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

10 óra 5 perc körül a panaszos mobiltelefonjáról bejelentést tett a 112-es segélyhívó számon, mivel kislányát nem tudta magával vinni. A panaszos elmondta a diszpécsernek, hogy gyermekük szülői felügyeleti jogát közösen gyakorolják a volt élettárssal, de az édesanya nem adta át a gyermeket.

A panaszost 10 óra 13 perckor visszahívták a rendőrségről, titkos számról. A telefonáló ... c. r. alezredesként mutatkozott be, aki kioktatta a panaszost, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) nincs olyan bűncselekmény, hogy kapcsolattartás akadályozása. Továbbá jelen esetben nem is valósult meg semmilyen bűncselekmény, ezért a panaszosnak nem volt joga rendőri intézkedést kérni, mert esetleg fontosabb helyről vonná el a rendőri erőket.

A panaszos előadta, hogy őt jogsérelem érte, amit a gyermek édesanyja letagad a későbbiekben, ezért jogosult volt rendőri intézkedést kérni, mivel a rendőri jelentés ilyen esetekben később felhasználható a bírósági eljárásban. Ezen túlmenően pedig azt is sérelmezi, hogy jogszerűtlen tájékoztatást kapott a rendőrségtől. (A panaszos szerint a Btk. 210. §-a szerinti kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétsége de facto nem valósult meg, mivel a gyámhatóság mulasztott: a 30 napos határidőt háromszorosan is túllépve sem marasztalta el a volt élettársát, a gyermek anyját.)

Végül egy rendőr érkezett ki a helyszínre, aki feladatának megfelelően tudakozódott a helyzetről, majd azt a felvilágosítást adta, hogy intézkedni nem tud, de jelentést fog készíteni.

c) A panaszos előadta, hogy a gyermek anyja ellen büntetőeljárás folyamatban van, kiskorú veszélyeztetése bűncselekménye miatt.

Továbbá úgy nyilatkozott beadványában, hogy a közte és volt élettársa között folyó, közel két éve tartó polgári jogvita időtartama alatt számos esetben történt ezzel összefüggésben rendőri intézkedés, azonban a rendőrség minden megnyilatkozása az ügyben a panaszossal szemben negatív diszkriminációt mutatott. Így például 2015. július 11. és 18. napja között a gyermek édesanyja valótlan bejelentéseket tett, aminek hatására – a közös szülői felügyeleti jog ellenére – számos rendőri intézkedés történt, amikor is a rendőrök többször túllépték hatáskörüket. Ezzel szemben a panaszos által tett telefonos bejelentés miatt először még járőrt sem akartak küldeni a helyszínre.

2) A panaszos továbbította a Testület részére a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság fentebb hivatkozott, a közös kiskorú gyermek és a panaszos (alperes) közötti kapcsolattartást szabályozó ideiglenes intézkedést tartalmazó végzését. A 2015. július 2-án kelt határozat az alábbiakat tartalmazza.

A panaszos jogosult a gyermeket minden páros héten szombaton 10 órától vasárnap 18 óráig magához venni, a gyermek ott alvásával, továbbá minden páros héten kedden, minden páratlan héten pedig kedden és csütörtökön 18 óra és 18 óra 30 perc között jogosult vele a telefonos kapcsolattartásra. A gyermek átadásának és visszaadásának helye az édesanya mindenkori lakása. A gyermek vagy az édesanya oldalán felmerült ok miatt elmaradt kapcsolattartást a következő hétvégén azonos időtartamban pótolni kell, míg a panaszos oldalán felmerült ok miatt elmaradt kapcsolattartás nem pótolható. A kapcsolattartás esetleges akadályáról a felek a kezdő időpontot megelőzően legalább 48 órával egymást hitelt érdemlő

módon kötelesek értesíteni. Az édesanya a panaszost megillető kapcsolattartás alkalmával szombaton 17 óra és 17 óra 30 perc között jogosult a gyermekkel telefonon beszélni. Ezt meghaladóan a bíróság a peres felek kapcsolattartás szabályozására irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelmeit elutasította.

A végzés Indokolása azt tartalmazza, hogy a szülők között a kapcsolatukból 2010. augusztus 10. napján született, és az édesanya gondozásában élő kiskorú gyermek elhelyezése és az ezzel kapcsolatos járulékos kérdések rendezése iránt az édesanya keresete folytán 2014. január 6-án peres eljárás kezdődött a Budapesti ... Kerületi Bíróságon. A perben mindkét szülő kérte, hogy a bíróság a gyermeket nála helyezze el, a másik szülőt kötelezze a kiskorú gyermek javára tartásdíj fizetésére és szabályozza a kapcsolattartást a gyermek és a külön élő szülő között.

Az elsőfokú bíróság a 2014. február 6-án kelt végzésével ideiglenes intézkedéssel a panaszost arra jogosította fel, hogy a páratlan heteken, keddi napon 16 és 17 óra között a gyermekjóléti szolgálatnál gyakorolja a kapcsolattartás jogát ellenőrzött és felügyelt keretek között. A panaszos fellebbezése folytán a határozatot a másodfokú bíróság felülbírált, a Fővárosi Törvényszék a 2014. június 12-én kelt végzésével arra jogosította fel őt, hogy minden páros héten, szombaton 9 órától 19 óráig vegye magához a gyermeket.

Az elsőfokú bíróság a perben 2015. március 5-én hozott ítéletet, amelyben a gyermeket az édesanya gondozásában helyezte el, kötelezte a panaszost gyermektartásdíj fizetésére, illetve szabályozta a gyermekkel való kapcsolattartását: a panaszos jogosult minden páros héten pénteken 16 órától vasárnap 18 óráig, valamint minden kedden 16 órától 19 óráig a gyermekkel való folyamatos kapcsolattartásra, illetve minden páratlan héten szerdán délután a gyermeket az óvodai (iskolai) foglalkozás végeztével az óvoda (iskola) épületéből magával viheti és köteles másnap, csütörtökön 8 órára az óvoda (iskola) épületéhez visszavinni. Időszakos kapcsolattartás címén jogosult a panaszos a páros ünnepek másnapján 9 órától 18 óráig a gyermeket magával vinni, a tavaszi, téli, őszi szünet második felében jogosult a gyermekével való kapcsolattartásra. Nyáron minden évben 1 hónap illeti meg, erről a tárgyév május 31. napjáig a felek kötelesek megállapodni, annak hiányában minden évben július 1. napjától július 31. napjáig jogosult a panaszos a kapcsolattartásra. Ezen túlmenően a panaszos legalább hetente 2 alkalommal a gyermekkel való telefonon történő beszélgetésre jogosult, amit az édesanyjának biztosítania kell. A bíróság az ítélkezési gyakorlat szerint szabályozta az értesítési kötelezettséget, az átadás/átvétel helyét, az elmaradt kapcsolattartás pótlását. Megállapította, hogy a perben hozott ideiglenes intézkedések – melyek a kapcsolattartásra és a gyermektartásdíjra vonatkoztak – hatályukat veszítik.

Az első fokú bíróság ítélete ellen a gyermekelhelyezés, a kapcsolattartás szabályozása és a gyermektartásdíj megállapítása tekintetében a panaszos fellebbezést nyújtott be. Az elsőfokú bíróság a panaszos kérelmére 2015. április 3-án kiegészítő ítéletet hozott, melyben a fenti ítéletnek a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezését fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. A gyermektartásdíj és a kapcsolattartás körében a gyermek édesanyja is fellebbezést terjesztett elő, valamint a kiegészítő ítélet ellen is fellebbezést nyújtott be. Kérte egyben a kiegészítő ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2015. május 20-ai végzésével a kiegészítő ítélet végrehajtását felfüggesztette, azon indokolással, hogy az elsőfokú bíróság által hivatkozott jogszabályi rendelkezés [a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a

továbbiakban: Pp.) 231. §-ának f) pontja] alkalmazására a jelen esetben nincs lehetőség. Ezen végzés ellen a panaszos fellebbezéssel élt, a jogorvoslati eljárás jelenleg folyamatban van.

Az ítélet elleni fellebbezésében az édesanya – többek között – az első fokú ítéletnek a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezését kérte megváltoztatni, kérte annak rögzítését, hogy a kapcsolattartás csak Magyarországon illesse meg az alperest. A panaszos fellebbezésében az elsőfokú ítéletet – amennyiben a gyermek az anya gondozásában maradna – kapcsolattartás körében kérte megváltoztatni, illetőleg kérte, hogy a gyermekkel minden nap legyen jogosult telefonon vagy internet útján kapcsolatot tartani. A felek fellebbezésükben mindketten igen részletesen előadták az álláspontjukat, kitérve a másik nevelési alkalmasságára, szülői magatartására, életvitelére, a másik személyiségének kóros vonásaira, a gyermek pszichés státuszára, majd ezt követően mindketten több előkészítő iratot is benyújtottak. Az édesanya szerint az első fokú ítéletben meghatározott kapcsolattartás ellentétes a gyermek érdekeivel. A gyermek és az anya között rendkívül szoros a kapcsolat, a gyermek nagyon ragaszkodik az édesanyához, a tőle több napra történő elszakítása, az ott-alvós kapcsolattartás pszichés sérülést fog okozni a gyermeknél. A panaszos mindezt vitatta – szerinte ő alkalmasabb is a gyermek nevelésére. Semmiféle pszichés problémát nem tapasztalt, a gyermek nem tiltakozik az ellen, hogy nála aludjon, együtt legyen a panaszos házasságából utóbb született gyermekekkel. A panaszos – másodlagosan – az ítéletben a részére meghatározott mértékű kapcsolattartást bővíteni kérte.

A Fővárosi Törvényszéken a fellebbezési eljárásban 2015. június 29. napján tartott tárgyaláson mindkét fél ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő a kapcsolattartás vonatkozásában. Az édesanya azt kérte, hogy erről a bíróság a fellebbezésben meghatározottak szerint hozzon döntést. Hivatkozott arra, hogy továbbra is ellenzi, hogy a gyermek az édesapjánál aludjon, állítása szerint ezt a gyermek sem kívánja. A panaszos kérelmében a kapcsolattartásról való ideiglenes intézkedést az első fokú ítéletnek megfelelően kérte. Kérelmét a fellebbezésében előadottakkal indokolta. Külön kiemelte, hogy igényt tart az időszakos kapcsolattartásra is, ott-alvással, 2015. júliusban egy hetes külföldi családi nyaralásra is szeretné elvinni a gyermeket, ennek megszervezése már meg is történt.

A másodfokú eljárásban szükségessé vált a szakértői bizonyítás kiegészítése, a következő tárgyalást 2015 novemberében tartja a bíróság. Figyelemmel az eljárás elhúzódására és a felek közötti igen feszült viszonyra, a másodfokú bíróság indokoltnak tartotta az ideiglenes intézkedés meghozatalát.

A másodfokú bíróság mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az ideiglenes intézkedés a peres eljárás időtartamára, átmeneti jelleggel rendezi a gyermek és az édesapa közötti kapcsolattartás kérdését. A Pp. 156. §-ának (1) bekezdése alapján valószínűsített tényálláson alapul, melynek teljes körű feltárása, illetve a felek fellebbezésében és előkészítő irataiban foglalt, a per érdemére is vonatkozó állítások mérlegelése az eljárást befejező határozatban történik majd meg.

Az első fokú eljárásban beszerzett pszichológus-szakértői véleményből kitűnően a nevelési képességet súlyosan lerontó tényező egyik félnél sem állapítható meg. A gyermek mindkét szülőjéhez kötődik, a panaszos házastársával, a féltestvéreivel való kapcsolatában sincs aggodalomra okot adó körülmény. Arról, hogy a panaszos személyében, körülményeiben, életvezetésében van-e olyan elem, amely a gyermek gondozását veszélyezteti és ennek következtében indokolt-e a kapcsolattartás olyan korlátozással történő szabályozása, ahogyan

azt az anya kéri, az érdemi döntésben foglal majd állást a bíróság. A gyermek abban az életkorban van, amikor igen intenzíven fejlődik, még fokozottabban szükséges számára, hogy mindennapjaiban – minél teljesebben – mindkét szülője részt vegyen. A kapcsolattartás körében a legmegfelelőbbnek tűnő megoldás csak a bizonyítási eljárás végén dönthető el teljes felelősséggel. Az eddig hatályban volt ideiglenes intézkedés szerinti kapcsolattartási rend azonban igen szűk kereteket ad ahhoz, hogy a panaszos kiegyensúlyozott és szeretetteljes kapcsolatot tartson fenn a gyermekével; a panaszos és közvetetten a gyermek különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében indokolt a kapcsolattartás bővítése.

Mindemellett azonban a másodfokú bíróság nem látott arra lehetőséget, hogy ideiglenes intézkedéssel, fokozatosság nélkül, huzamosabb ideig tartó, ott alvással járó időszakos kapcsolattartásra is feljogosítsa a panaszost. A kapcsolattartás eddigi mértékére, gyakoriságára figyelemmel ez túl nagy és hirtelen változást jelentene a még óvodáskorú gyermek számára. A felek egyezően adták elő, hogy a másikat megillető telefonálási lehetőségtől nem zárkoznak el. Erre tekintettel a másodfokú bíróság mindkét szülőt feljogosította arra, hogy ilyen módon kapcsolatot tartson a gyermekkel, amíg ő a másik szülőnél tartózkodik. A panaszos részére több alkalmat biztosított a bíróság, hiszen a gyermek az édesanya gondozásában él. Az édesanya tekintetében megjelölt időpontoknál a bíróság figyelemmel volt arra, hogy a telefonbeszélgetés lehetőleg ne zavarja meg a kiskorú gyermek esti nyugalmaát.

3) A panaszos a Testület részére küldött egy CD lemezt, amin a második, a rendőrség részéről kezdeményezett telefonhívásból a panaszos hangja hallható csak, ezért kérte a Testületet, hogy szerezze be a hangfelvételt teljes terjedelmében. A Testület a panaszos által készített hangfelvétel tartalmát a rendőrségi felvétellel együtt ismerteti, az Állásfoglalás II. részében.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszos telefonos bejelentéséről készült eset adatlap az alábbi adatot tartalmazza.

2015. október 3-án 10 óra 3 perckor a 112-es segélyhívó számot hívta a panaszos mobiltelefonjáról. A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) ügyeletére tett bejelentést, miszerint a volt élettársának ingatlana, illetve annak lépcsőháza előtt áll, és a gyermekéért érkezett. Bírósági végzés szerint most jogosult elvinni a gyermeket, de nem engedik be. A bejelentő úgy fogalmazott, hogy kapcsolattartás akadályozása miatt kér rendőri segítséget. A diszpécser arról adott tájékoztatást, hogy a Gyámügyi Hivatalhoz kell fordulni ebben az ügyben, de a panaszos nagyon határozottan rendőrt kért. A kikerülő járőrök meghallgatták a bejelentőt, aki elmondta, hogy a volt párja folyamatosan ezt csinálja. Felmennek a lakáshoz, de ott többszöri csengetésre senki sem nyitott ajtót. Rendőri jelentés készül.

2) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszos telefonos bejelentését, illetve a kérdéses telefonbeszélgetésről készült hangfelvételt.

a) A panaszos telefonos bejelentéséről készült, 3 perc 5 másodperc terjedelmű felvétel azt tartalmazza, hogy az operátor megkérdezi, miben segíthet. A panaszos bemutatkozást követően elmondja, hogy hol tartózkodik, és kapcsolattartás akadályozása valósult meg. Az operátor megkérdezi, hogy ez a kapcsolattartás mit jelent pontosan, amire a panaszos azt feleli, hogy jött a kislányáért, és nem tudja elvinni. Az operátor további kérdéseket tesz fel: nem engedik be? Nem is tudott beszélni? Nem válaszolt senki? Mindenre nemlegesen válaszol a panaszos.

Az operátor ezt követően tisztázza, hogy bírói végzés van-e a gyermekelhelyezéséről, amire a panaszos azt feleli, hogy az elhelyezésről nincs, a kapcsolattartásról van, és ő most jogosult elvinni a gyereket.

Az operátor megkérdezi, hogy mondták-e a panaszosnak, hogy „ez nem rendőri téma elsősorban, hanem gyámügyi téma”. Közli, hogy továbbítja a bejelentést, ezen ne múljon. „De első körben a gyámügyön kell bejelentést tenni, ha akadályoztatás van.”

Ezt követően a panaszossal tisztázzák a helyszínt, és hogy hol tartózkodik a panaszos (becsengetett, nem engedik be, a lépcsőházba sem jutott be, a ház előtt áll).

Az operátor mondja, hogy a panaszos ne kapcsolja ki a mobilszámát, ha ismeretlen számról hívják, lehet, hogy a rendőrségről fogják keresni. Nem tudja megmondani, hogy a rendőrök hogyan fognak intézkedni, mert ő nem rendőr, de továbbítja a bejelentést a BRFK Tevékenység-irányítási Központba (a továbbiakban: TIK). A beszélgetés végén elköszönnek egymástól.

b) A panaszos továbbította a beszélgetésről készített felvételét.

A Testület jelen pontban a beszélgetést egybefüggően és szó szerint ismerteti. (A r. alezredes rövidítése: R, a panaszos rövidítése: P.)

A 7 perc 41 másodperc terjedelmű felvétel a r. alezredes magánbeszélgetésével kezdődik, amit a panaszos nem hall, a tényleges beszélgetés a rendőrségi felvétel 28. másodpercénél kezdődik, amikor is a rendőr és a panaszos kölcsönösen bemutatkoznak.

R: Miben tudnánk önnek segíteni ebben a gyermek-elhelyezési ügyben?

P: Egy rendőri intézkedést szeretnék kérni.

R: Miért szeretne rendőri intézkedést kérni?

P: Azért, mert kapcsolattartás akadályozása...

R: Igen? És van ilyen bűncselekmény a Btk.-ban?

P: Egyébként van ilyen bűncselekmény a Btk.-ban...

R: Én nem találkoztam vele. Ha felvilágosítana bennünket, hogy ez melyik paragrafus, akkor elolvasnánk, és tudnánk együtt értelmezni.

P: Nézze, nekem nem kötelességem, amikor rendőri intézkedést kérek, paragrafusra hivatkozzak.

R: Én nem tudok róla, de ha azt mondja, hogy van ilyen, akkor azonnal küldök oda rendőrt. Én nem látok ebben olyat, hogy bűncselekmény / szabálysértés történt, amit meg kell nekünk szakítani.

P: Rendőri intézkedést nemcsak ezért kérhetek. A rendőri intézkedés kérésének az oka, hogy hogy nekem jelentésre van szükségem, ugyanis az anya...

R: Nem, önnek egy jegyzőkönyvre lenne szüksége, hogy a volt párja, élettársa, felesége az ön részére nem adja át a gyereket. Ezért szeretne rendőri intézkedést ebben az ügyben. csak, ugye, ez a 112-es központ azért van kitalálva, ha az ember segélyhívást ..., mert ellopták, elvitték, meg akarják ölni a szomszédot. Erre találták ki, és nem azért, hogy feltartsák a központot és a rendőröket ilyen ügyben, amikor önnek egy jegyzőkönyvre lenne szüksége.

P: Ön téved, téves jogértelmezés alapján adott nekem felvilágosítást. Ilyen esetben és ezt határozottan tudom, hogy rendőri intézkedést jogom van kérni és a rendőrségnek kötelessége intézkedni.

R: Nem tudok, nem tudok... Azért mondom, még egyszer mondom, az adatlap szerint, az ön elmondása szerint nem vettem észre, hogy szabálysértés / bűncselekmény megvalósult volna, ahol rendőri intézkedésre lenne szükség. Érti?

P: Még egyszer mondom, kapcsolattartás akadályozása. Erre nyugodtan rákereshet egyébként.

R: Értem, uram. Rákerestem, ilyen a Btk.-ban nincs, kiskorú veszélyeztetése van...

P: Kiskorú veszélyeztetése megvalósult, az anya ellen folyamatban is van büntetőeljárás kiskorú veszélyeztetése miatt.

R: Akkor azt az eljárást le fogják folytatni a kollegáim és a megfelelő ügyben meg fogják indítani a bíróság felé, az ügyészség felé az eljárást.

P: Ön most megtagadhatja, hogy kérésemre járőrt küld ki...

R: Én nem megtagadom. Ilyen esetben nem megy ki járőr. Érti?

P: Nagyon rosszul tudja.

R: Az lehet, hogy valakinél ezt eljátszotta, és küldtek ki rendőrt önnek, és nagyon örülünk, hogy írtak jegyzőkönyvet, de az volt az utolsó.

P: Még egyszer mondom, rendőri intézkedést kérek.

R: Értem, hogy ön rendőri intézkedést kér, csak nincs jogalapja.

P: Akkor ezt rosszul tudja, és természetesen panasszal fogok élni maga ellen.

Ezt követően a r. alezredes elmondja nevét, rendfokozatát, beosztását. Továbbá elmondja, hogy a panaszos „panaszt tehet az ottani rendőrkapitányságon, vagy a Teve utcában, levélben vagy írásos formában, vagy a Független Panasztestületnél.” Egyeztetik a rendőr nevét, beosztását. A panaszos elmondja, hogy természetesen panasszal fog élni a rendőr és a jogtalan rendőri intézkedés ellen.

P: Ha ezt vállalja, akkor ne küldjön járőrt.

R: Rendben, akkor ezt megbeszéltük. Ha jegyzőkönyvet szeretne, odahívja két ismerőst, megjelentünk, itt voltunk, az anya nem adja ki a gyereket. Utána elküldik a gyámhivatal vagy a bíróság részére. Ennyi a jogi módja ennek az egész történetnek, ehhez nem kell rendőr.

P: Természetesen tanú van velem, aki tudja igazolni hogy az anya nem adja ki a gyereket. De az anya folyamatosan hazudik ebben az ügyben, és letagadja, hogy nem adja ki a gyereket, és megkérdőjelezi a tanúk álláspontját. Ezért mindenképpen szükségem van rendőri jelentésre.

R: Nem tudom, hogy ön milyen doktor, de most mindenképpen kicsúszott a lóláb a történetből. Azért szeretne rendőrt, mert azt majd biztosan elhiszik a bíróságon.

P: Így van, és ehhez jogom is van.

R: Elhiszem, hogy önnek joga van, csak gondolja el! Évente van 35000 házasság, ebből születik általában 30000 gyermek, majd válással végződik pár éven belül. És mi évente írhatnánk több százezer jegyzőkönyvet arról, hogy anyuka nem adta oda, apuka nem adta oda.

P: Engem a többi több százezer házasság, több százezer gyerek nem érdekel. Engem az én gyerekeim érdekel, ezért kérek rendőri intézkedést.

R: Tudom. És a bíróságon mit fognak nézni? Ott is a maga gyereket nézi. A bíróság X idő után fog dönteni. Én nem tudok a helyszínen dönteni, hogy önnek joga van-e elvinni a gyereket vagy nem. Érti? Ez alapvetően nem rendőri feladat.

P: Maga szerint, szerintem pedig az.

R: Szerintem nem. Ha alátámasztja, érveljünk valamilyen címszóval, hogy mi az, ami azonnalos intézkedést igényel. Járórt kell küldeni, akit esetleg balesethez, halálesethez kellene küldeni, ahol tényleg rendőrré lenne szükség. És maga most ezt a járórt akarja elvonni a közterületről...

P: Én nem elvonni akarom.

R: ... azt akarja, hogy írjon magának jegyzőkönyvet.

P: Pontosan így van.

R: A járőrnek ez nem feladata.

P: Érdekes módon, itt jön egy járőrautó. Maga küldte?

R: Igen.

P: Akkor miért áll le vitatkozni velem?

R: Én nem vitatkoztam magával. Felvilágosítom a jogairól és kötelességeiről.

A felvétel végén lehet hallani a háttérben, hogy egy rendőr megérkezett a helyszínre.

3) A BRFK TIK r. őrnagy osztályvezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

a) Az osztályvezető a hanganyag visszahallgatása során megállapította, hogy a régióvezető ... c. r. alezredes felvette a kapcsolatot a panaszossal. A rendőr a kapcsolatfelvétel során nem a tények tisztázására szorítkozott, illetve nem oda illő magánvéleményt fűzött a panaszos által elmondottakhoz. Az osztályvezető megállapította azt is, hogy a r. alezredes „hiányos Btk. ismeretének adott hangot”. A beszélgetés során nem tisztázta, hogy van-e bírósági döntés az elhelyezésről, illetve hiányos tudására támaszkodva, szintén nem tisztázta, hogy a gyámhatóság a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott-e már bírság kiszabást, mivel akkor fennállna a Btk. 210. §-ának (1) bekezdése alapján a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása, amely alapján intézkedési kötelezettség terhelné az irányítót.

Azonban utasítására a kerületi egységeket irányító r. főtörzsőrmester mégis a helyszínre irányította a BRFK egyik kerületi rendőrkapitányság állományába tartozó X hívónevű egységet. Az egység – az adatlap alapján – 10 óra 20 perckor megjelent és a helyszíni intézkedést 10 óra 32 perckor fejezte be, amelyről rendőri jelentés készült.

b) A r. őrnagy osztályvezető megjegyezte, hogy az ilyen tárgyú esetek vizsgálata nem tartozik az egyszerű megítélésű bejelentések körébe. Hivatkozott ezzel összefüggésben a Testület egyik korábbi állásfoglalásában kifejtettekre.

A 8/2013. (I. 16.) számú állásfoglalásban a Testület – hivatkozva a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) és a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (továbbiakban: Csjt.) rendelkezéseire – az alábbi megállapításokat tette. „A Csjt. 92. §-a szerint a gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A kapcsolattartásról – a szülők megegyezésének hiányában, illetőleg a szülők és a gyám közötti vita esetében – a gyámhatóság dönt. Ha házassági vagy gyermekelhelyezési per van folyamatban, a szülők megegyezésének hiányában a kapcsolattartásról a bíróság dönt. A gyámhatóság, illetőleg a házassági vagy gyermekelhelyezési perben a bíróság a felrható

magatartást tanúsító szülő kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja, illetőleg e jog gyakorlásának szünetelését rendelheti el. Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, ennek megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül csak a bíróságnál lehet kérni. A kapcsolattartásra vonatkozó bírósági határozat végrehajtásáról a gyámhatóság gondoskodik. [...]

A Gyer. 29. §-a szerint a gyámhivatal vita esetében a kapcsolattartást bármelyik fél kérelmére szabályozza, illetve újraszabályozza, kivéve, ha a szülő és a gyermek kapcsolattartásának megállapítása a Csjt. 92. §-ának (5) bekezdése szerint a bíróság hatáskörébe tartozik. A kapcsolattartásról a gyámhivatal, illetve a bíróság a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a felek személyes körülményeinek, valamint az ítélőképessége birtokában levő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik.

A kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozat végrehajtása szabályait a Gyer. 33. §-a rendezi, eszerint a végrehajtás iránti kérelem benyújtásának van helye, ha a kapcsolattartás elmaradt. A gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatban foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást. Ha a kapcsolattartásra kötelezett a gyermeket bizonyíthatóan folyamatosan a kapcsolattartásra jogosult ellen neveli és a kapcsolattartás engedélyezése tárgyában hozott határozatnak a végrehajtási intézkedések ellenére sem tesz eleget, a gyámhivatal a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt pert indíthat, feltéve, hogy az elhelyezés megváltoztatása a kiskorú gyermek érdekében áll, vagy feljelentést tesz a 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 8. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján [...] kiskorú veszélyeztetése miatt.

A fentiekből kitűnik tehát, hogy a kapcsolattartás szabályozása elsősorban a felek megállapodásával, egyezségével, vagy gyámhatósági, illetve gyermekelhelyezési per esetén bírósági határozattal történik. A bíróság vagy végzéssel jóváhagyja a felek egyezségét tekintetben, vagy a hatályos jogszabályi keretek között (Csjt., Gyer.) szabályozza a gyermek láthatását. A fentiekből az is látható, hogy a Csjt. szűkös előírásait, ahogyan a bíróság határozattal rendezett kapcsolattartás előírásait a Gyer. tölti ki részletes tartalommal (pl. a folyamatos és az időszaki kapcsolattartás viszonyával), hiszen az ítélet célja csupán egy végrehajtható és nyomón követhető keret kialakítása, melynek végrehajtásáról önkéntes teljesítés hiányában vagy vita esetén a gyámhatóság gondoskodik, akinek eljárására pedig a Gyer. előírásai vonatkoznak.”

c) Az osztályvezető a rendőrök intézkedési kötelezettsége tekintetében felhívta a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 24. §-ának (1)-(2) bekezdésére.

d) Az osztályvezető megállapította, hogy valóban érkezett a tárgyban bejelentés, azt a r. alezredes a bejelentés adatlapja és a panaszossal folytatott telefonbeszélgetés alapján – figyelemmel a 29000/32389-1/2014. ált. számon, az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatójának átiratára (indokolatlan küldések kiküszöbölése) – elsődlegesen úgy ítélte meg, hogy a helyszínre nem szükséges rendőr járórt kiküldeni, mert a Csjt. 92. §-a és a Gyer. alapján a kapcsolattartásra vonatkozó bírósági határozat végrehajtásáról, önkéntes teljesítés hiányában vagy vita esetén a gyámhatóság gondoskodik. Továbbá nem állt fenn olyan körülmény, amely az Rtv. alapján helyszíni intézkedést igényelne. Azonban a r.

alezredes, hiányos Btk. tudására hivatkozva, valóban tett olyan kijelentést, miszerint nincs a panaszos által említett bűncselekmény, és ezért nincs indoka a rendőri intézkedésnek, azonban közvetve intézkedett rendőri egység helyszínre küldéséről.

e) A r. őrnagy osztályvezető a kivizsgálás során megállapította, hogy a bejelentés alapján nem merült fel a Btk. 208. §-ának (1) bekezdése szerinti kiskorú veszélyeztetése büntetnének, illetve a 210. § szerinti kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétségének gyanúja, illetve – az Rtv. 13. §-a alapján – olyan esemény sem, amely intézkedést igényelt volna. Továbbá az Rtv. 24. §-a szerinti tőle elvárható segítséget a rendőr megadta, ezen túlmenően pedig egységet irányítottak a helyszínre. Így a r. alezredes – függetlenül a hiányos jogszabályi tudásától – intézkedési és felvilágosítási kötelezettségének eleget tett.

Az osztályvezető hasonló esetek elkerülése végett mind az irányítói állomány, mind pedig a r. alezredes részére személyes oktatás tárgyává tette a fentebb említett jogszabályokat, továbbá a r. alezredest figyelmeztette, hogy a jövőbe tartózkodjon a nem oda illő magánvélemény kinyilvánításától.

f) A panasszal kapcsolatban az osztályvezető előzménykutatást végzett, amely alapján megállapította, hogy 2015. szeptemberétől a kivizsgálásig a panaszos több ízben tett hasonló bejelentést. A rendőrség továbbította ezen korábbi intézkedések adatlapját, azonban a Testület azok ismertetésétől eltekintett.

III.

A panaszos sérelmezte a nem megfelelő segítségnyújtást és a téves felvilágosítás adását. Panaszolta továbbá azt is, hogy a rendőrség részrehajlóan intézkedik (illetve nem intézkedik) vele szemben.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, illetve az Alaptörvény XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, mennyiben tett eleget a rendőrség a segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettségének.

A panaszbeadvány szerint a panaszos azért hívta a segélyhívó számot, mert gyermeke édesanyja megakadályozta a gyermekével való kapcsolattartásban. Az őt visszahívó rendőr azt mondta, hogy a kapcsolattartás akadályozása mint bűncselekmény nem létezik, továbbá a panaszos által elmondottak nem képeznek sem szabálysértést, sem bűncselekményt, a panaszosnak nem volt joga rendőri intézkedést kérni, mert esetleg fontosabb helyről vonná el a rendőri erőket. Egy rendőrt utóbb azonban a helyszínre küldtek, aki tudakozódott a helyzetről, és azt a felvilágosítást adta, hogy intézkedni nem tud, de jelentést készít.

A rendőrségi iratok közül az eset adatlap, illetve a 112-es segélyhívószámon tett bejelentésre adott válasz szerint a diszpécser arról adott tájékoztatást, hogy ez nem rendőrségi kérdés, a panaszosnak a gyámhatósághoz kell fordulnia, ennek ellenére a rendőrség felé továbbították a panaszos bejelentését. A r. alezredes és a panaszos közötti telefonbeszélgetés szerint a rendőr nem tud arról, hogy létezik a Btk.-ban a kapcsolattartás akadályozása bűncselekménye. Továbbá azt is közli, hogy nem lát a bejelentés alapján olyan körülményt, ami miatt bűncselekmény vagy szabálysértés történt, amit meg kell a rendőrségnek szakítania (illetve ami miatt rendőri intézkedésre lenne szükség). Azt is elmondja a panaszosnak, hogy a rendőri intézkedés kérésének nincs jogalapja. Olyan tartalmú felvilágosítást ad továbbá, ha jegyzőkönyvet szeretne a panaszos, hívja a helyszínre két ismerőst, akik arról nyilatkoznak, hogy a gyermeket nem adta át az édesanya, és azt elküldik a gyámhivatal vagy a bíróság részére, járőrre nincs szükség. A BRFK TIK r. őrnagy osztályvezetője megállapította, hogy a r. alezredes a kapcsolatfelvétel során nem a tények tisztázására szorítkozott, és „hiányos Btk. ismeretének adott hangot”, továbbá nem tisztázta, hogy van-e bírósági döntés az elhelyezésről. Nem kérdezett rá arra sem, hogy a gyámhatóság a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott-e már bírság kiszabást, mivel akkor fennállna a panaszos által hivatkozott bűncselekmény, amely alapján intézkedési kötelezettség terhelné a rendőrséget. Ennek ellenére a helyszínre irányított járőrt.

a) Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási, illetve felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. (A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.)

Itt szükséges felhívni továbbá az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontját, amely szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését. Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése pedig a rendőr intézkedési kötelezettségét rögzíti: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. (Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.)

A Testület megállapítása szerint a r. alezredes a felvilágosítás adási kötelezettségének nem tett eleget, illetve téves felvilágosítást adott az alábbiak szerint. Egyrészt a Btk. 2013. július 1-jén lépett hatályba (Btk. 463. §), az annak 210. §-a aszerinti törvényi tényállás, a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása már a Btk. eredeti szabályozásában szerepelt. Ez azt jelenti, hogy a r. alezredes egy olyan vétségről mondta, hogy az nincs büntető törvényben szabályozva, amely valójában a rendőri intézkedés időpontjában már több mint két éve létezett.

Másrészt a r. alezredes olyan tartalmú nyilatkozata, miszerint a bejelentés alapján nem lát szabálysértést vagy bűncselekményt megvalósulni, ezért nem szükséges rendőri intézkedés, szintén helytelen. Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése nem csupán a jogellenes cselekmény (bűncselekmény vagy szabálysértés) tényleges bekövetkezése esetén teremt a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget. Amennyiben a rendőr észlel (avagy a tudomására hoznak) olyan cselekményt, amelynek körülményei alapján felmerül a gyanú, hogy szabálysértés vagy bűncselekmény valósulhat meg, a rendőr a közrend (közbiztonság, vagy az államhatár rendjének) védelme érdekében köteles intézkedni vagy azt kezdeményezni. Jelen esetben a panaszos által hivatkozott, a Btk. 210. §-a szerinti kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétsége megvalósulása felmerült, mivel annak egyik tényállási elemei adott volt, nevezetesen: panaszossal mint a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személlyel való kapcsolatfelvételt az anya önhibájából akadályozta. A r. alezredes elmulasztotta tisztázni, hogy a másik tényállási elem fennáll-e, azaz az anyával szemben a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében bírság alkalmazása korábban megtörtént-e. És ezen a ponton hívja fel a Testület arra a téves rendőri állításra is a figyelmet, amely szerint az állampolgárnak valamely jogellenes cselekmény törvényi szabályozását meg kellene jelölnie. (A r. alezredes azt kérdezi a panaszostól, hogy melyik paragrafus tartalmazza a hivatkozott bűncselekményt.)

Harmadrészt a rendőr (szemben a nem rendőr diszpécserrel) egyáltalán nem ad jogi felvilágosítást a panaszosnak arról, hogy jelen esetben, a szülői kapcsolattartás tekintetében – amellett, hogy ez nem a rendőrség hatáskörébe tartozik – mely fórumon érvényesítheti igényét a panaszos. A BRFK TIK osztályvezetője a tájékoztató levelében részletesen hivatkozott a Csjt. és a Gyer. rendelkezéseire (valamit a Testület korábbi állásfoglalásában írtakra). A rendőrtől minimálisan elvárható lett volna, hogy – miután tájékozódott arról, hol tart a polgári peres eljárás a panaszos és volt élettársa között a gyermekelhelyezés, kapcsolattartás kérdésében – közli, hogy a kapcsolattartásról – a szülők megegyezésének hiányában, illetőleg a szülők és a gyám közötti vita esetében – a gyámhatóság dönt. Ha a gyermek-elhelyezési per már folyamatban van, a szülők megegyezésének hiányában a kapcsolattartásról a bíróság dönt. Amennyiben pedig a kapcsolattartásra vonatkozóan bírósági határozat született, azt a szülőknek önkéntesen kell teljesíteniük, annak hiányában vagy vita esetén a végrehajtásról a gyámhatóság gondoskodik (a Gyer. előírásai szerint).

b) A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Btk. vonatkozó rendelkezéseire is – amelyeket egyébként a panaszos maga is ismer. A Btk. 208. §-a rendelkezik a kiskorú veszélyeztetésének büntetéről: „A kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy – ideértve a szülői felügyeletet gyakorló szülő, illetve gyám élettársát, továbbá a szülői felügyeleti jogától megfosztott szülőt is, ha a kiskorúval közös háztartásban vagy egy lakásban él –, aki e feladatából eredő kötelességét súlyosan megszegi, és ezzel a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” A Btk. 210. §-a pedig a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétségét akként szabályozza, hogy az követi el, aki a hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is önhibájából akadályozza.

A panaszos – a bűncselekmények elévülési idején belül feljelentéssel élhet a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezései alapján.

c) A rendőrség segítségnyújtási kötelezettsége tekintetében ismételten felhívja a Testület az Rtv. 24. §-át, amely szerint a rendőrség főszabályként közérdekből járhat el, kivételes, hogy a rendőr magánérdek alapján jár el, amikor a törvényes védelem más módon nem biztosítható (ultima ratio elve).

A Testület álláspontja szerint a panaszos végeredményben és összességében megfelelő segítséget kapott. A konkrét esetben ugyanis a rendőr feladata az, hogy a bejelentés megalapozottságáról megbizonyosodjon. A felek személyazonosságát meg kell állapítani (jelen esetben csak a panaszos volt jelen), a tényállást tisztázni kell, majd pedig a szükséges tájékoztatás megadása. Ez utóbbi körébe az tartozik, hogy közli a rendőr: a szóban forgó jogvita eldöntésére nincs hatásköre a rendőrségnek, de a panaszos a jogainak mely hatóság előtt szerezhetnek érvényt. Jelen esetben a helyszínen megjelent rendőr tájékozódott a helyzetről, a panaszos szerint megfelelő felvilágosítást adott, illetve ígéretet kapott a jelentés elkészítésére is (a panaszos számára, bevallása szerint is, ez volt a lényeges, a későbbi bizonyítékként való felhasználás érdekében).

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a r. alezredes a felvilágosítás-adási kötelezettségének nem tett eleget, amely sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogát. A helyszínen intézkedő rendőr ugyanakkor a segítségnyújtási kötelezettségének megfelelően eleget tett, amely alapjogi sérelmet nem idézett elő a panaszos oldalán.

A Testület a rendőrség mulasztásának, illetve az általa okozott alapjogi sérelem súlyának megítélésakor figyelemmel volt arra is, hogy a panaszos tulajdonképpeni célja, azaz a rendőri intézkedés megtétele, és azáltal a dokumentáció (jelentés) készítése megvalósult jelen esetben.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrség fellépése (illetve az intézkedés hiánya) vele szemben részrehajló: amikor a volt élettársa kérte, minden esetben történt rendőri intézkedés, de jelen ügyben először ki sem akartak küldeni járőrt a helyszínre.

A rendőrség a panasz ezen része tekintetében nem nyilatkozott, csupán annyit tartalmaz a BRFK TIK osztályvezetőjének levele, hogy jelen panaszügy kapcsán előzménykutatást végzett, és a panaszos több ízben tett hasonló bejelentést ezen ügyekben. A vonatkozó eset adatlapok szerint minden esetben történt felvilágosítás, illetve jelentéstétel.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok – valamint a panaszos által, különböző időpontokban történt rendőri intézkedések miatt a Testületnél tett panaszai – alapján nem látott olyan momentumot, ami alapján az elfogult intézkedésre lehet következtetni. **A Testület megállapítása szerint a vizsgált esetben a panaszossal szembeni eljárás nem ütközött a diszkrimináció alkotmányos tilalmába.**

3) A Testület a r. alezredes által tanúsított hangnem és megjegyzései tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

A BRFK TIK osztályvezetőjének levele már tartalmazza azt, hogy a r. alezredes a kapcsolatfelvétel során nem a tények tisztázására szorítkozott, illetve nem oda illő magánvéleményt fűzött a panaszos által elmondottakhoz.

A Testület számára továbbá rendelkezésre áll a hangfelvétel, amelyen egyértelműen hallható, hogy több esetben lekezelően, gúnyosan, kioktatóan beszélt a rendőr a panaszossal. Amikor a panaszos a beszélgetés elején közli, hogy a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása bűncselekménye miatt akar rendőri intézkedést, a rendőr gúnyosan reagál („Igen? És van ilyen bűncselekmény a Btk.-ban?”, „Én nem találkoztam vele. Ha felvilágosítana bennünket, hogy ez melyik paragrafus, akkor elolvassánk, és tudnánk együtt értelmezni.”). Amikor a panaszos azt mondja, hogy a rendőr megtagadhatja, hogy a kérésére járórt küld ki, a r. alezredes lekezelően beszél („Én nem megtagadom. Ilyen esetben nem megy ki járőr. Érti?”, „Az lehet, hogy valakinél ezt eljátszotta, és küldtek ki rendőrt önnek, és nagyon örülünk, hogy írtak jegyzőkönyvet, de az volt az utolsó.”), illetve személyeskedik („Nem tudom, hogy ön milyen doktor, de most mindenképpen kicsúszott a lóláb a történetből. Azért szeretne rendőrt, mert azt majd biztosan elhiszik a bíróságon.”) A rendőr magánvéleményének is hangot ad a telefonbeszélgetés során: („Évente van 35000 házasság, ebből születik általában 30000 gyermek, majd válással végződik pár éven belül. És mi évente írhatnánk több százezer jegyzőkönyvet arról, hogy anyuka nem adta oda, apuka nem adta oda.”, „És a bíróságon mit fognak nézni? Ott is a maga gyereket nézi.”)

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a panaszossal szemben intézkedő rendőr hangneme tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértését, amely sértette a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogát.

4) A panaszos ugyan kifejezetten nem sérelmezte a panaszjogról való kioktatást, de a Testület – szintén a rendelkezésre álló hangfelvétel alapján – az alábbi megjegyzést teszi.

Amikor a panaszos elmondja, hogy panaszt tesz a r. alezredés személyével, illetve a rendőri intézkedéssel szemben, a rendőr elmondja nevét, rendfokozatát, beosztását, és mindösszesen az alábbi tájékoztatást adja „panaszt tehet az ottani rendőrkapitányságon, vagy a Teve utcában, levélben vagy írásos formában, vagy a Független Panasztestületnél.”

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. vonatkozó rendelkezése értelmében a panaszjogról való kioktatás akkor történik megfelelően, amennyiben nemcsak a benyújtás helyét (módját), hanem az annak előterjesztésére nyitva álló határidőt közlik a rendőri intézkedés érintettjével. Az érintett ugyanis csak úgy tudja gyakorolni a jogorvoslathoz való alapvető jogát, amennyiben ezt a teljes körű tájékoztatást megkapja (ellenkező esetben a rendőrség nem utasíthatja el érdemi vizsgálat nélkül a panaszt, elkésztésre hivatkozással).

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség a felvilágosítás-adási kötelezettségét nem teljesítette, amivel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét idézte elő, ugyanakkor a segítségnyújtási kötelezettségének eleget tett. Az intézkedő rendőr hangneme tekintetében az emberi méltóságához való jog sérelmét állapította meg a Testület, ugyanakkor a diszkrimináció tilalmába ütköző, részrehajló intézkedést nem állapított meg.

Az egyes alapjogok sérelme összességében elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. Ennek megfelelően a

rendekező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Az panaszügy kapcsán a Testület ehelyütt ismételten megjegyzi, hogy az utóbbi időben jelentős számban elszaporodottak az olyan jellegű jogviták, amelyben a különélő szülő kiskorú gyermekével való kapcsolattartása érdekében kért rendőri intézkedést. Emiatt szükséges, hogy a járőrszolgálatot ellátó rendőrök számára kiadjon az Országos Rendőrfőkapitányság egy módszertani útmutatót az ilyen helyzetek kezeléséről, illetve, hogy a rendőröket akár továbbképzés vagy előadás formájában megfelelő tájékoztassák az alapvető jogszabályi rendelkezésekről, az általuk adandó jogi felvilágosítás tartalmáról.

Budapest, 2016. április 7.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET